

ΕΝΟΤΗΤΑ 4
A. ΚΕΙΜΕΝΟ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Θα ήταν λοιπόν αρκετό άραγε σε μας αν και την πόλη κατοικούμε με ασφάλεια και [αν] γινόμαστε πιο εύποροι στα σχετικά με τη ζωή μας και [αν] είχαμε ομόνοια μεταξύ μας και [αν] χαίραμε εκτιμήσεως μεταξύ των Ελλήνων; Γιατί εγώ τουλάχιστον έχω τη γνώμη ότι, αν γίνουν αυτά, η πόλη μας θα είναι πλήρως ευτυχημένη. Ο πόλεμος όμως μας έχει στερήσει όλα αυτά που έχουν λεχθεί· και πράγματι [μας] έκανε φτωχότερους και μας ανάγκασε να ανεχόμαστε πολλούς κινδύνους και μας έχει διαβάσει στους Έλληνες και μας έχει ταλαιπωρήσει με όλους τους τρόπους. Αν όμως συνάψουμε την ειρήνη θα κατοικούμε στην πόλη μας με μεγάλη ασφάλεια, αφού απαλλαγούμε από πολέμους και κινδύνους και διχόνοια, και κάθε μέρα θα γινόμαστε πιο εύποροι, καλλιεργώντας τη γη χωρίς φόβο και πλέοντας [ή ταξιδεύοντας] στη θάλασσα και ασχολούμενοι με τα άλλα επαγγέλματα που τώρα εξαιτίας του πολέμου έχουν εκλείψει. Ακόμη θα δούμε την πόλη μας να έχει διπλάσια έσοδα απ' ό,τι τώρα και να είναι γεμάτη από εμπόρους και ξένους και μετοίκους, από τους οποίους τώρα έχει ερημωθεί. Και το σημαντικότερο· θα έχουμε συμμάχους όλους τους ανθρώπους όχι με εξαναγκασμό αλλά με τη θέληση τους.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ: Επίθετα παράγωγα από ρήματα

1. Ρηματικά επίθετα σε -τεος, -τεα, -τεον σημαίνουν ότι πρέπει να γίνει αυτό που δηλώνει το ρήμα από το οποίο παράγονται:

γράφω: γραπτός (= αυτός που πρέπει να γραφεί)

τιμάω: τιμητός (= αυτός που πρέπει να τιμηθεί).

2. Ρηματικά επίθετα σε -τος, -τη, -τον σημαίνουν:

α. Αυτό που σημαίνει και η μετοχή του παθητικού παρακειμένου του ρήματος από το οποίο παράγονται:

γράφω: γραπτός (: ὁ γεγραμμένος)

λύω: λυτός (: ὁ λελυμένος).

β. Αυτό που σημαίνει και η μετοχή του ενεργητικού ή μέσου ενεστώτα του ρήματος από το οποίο παράγονται:

θνήσκω: θνητός (: ὁ θν ήσκων)

δύναμαι: δυνατός (: ὁ δυνάμενος)

γ. Αυτό που σημαίνει και η μετοχή του ενεργητικού ή μέσου αορίστου του ρήματος από το οποίο παράγονται:

πράττω: άτρακτος (: ὁ μή πράξας).

δ. Αυτόν που μπορεί να πάθει εκείνο που σημαίνει το ρήμα από το οποίο παράγονται:

βαίνω: βατός (= αυτός που μπορεί να πατηθεί)

άλισκομαι: άλωτός (= αυτός που μπορεί να κυριευτεί).

ε. Αυτόν που αξίζει να πάθει εκείνο που σημαίνει το ρήμα από το οποίο παράγονται:

θαυμάζω: θαυμαστός (= αυτός που αξίζει να θαυμάζεται)

έπαινέω(-ῶ): έεπαινετός (= αυτός που αξίζει να επαινείται).

3. Επίθετα που σημαίνουν αυτό που σημαίνει και η μετοχή του ενεστώτα ή του παρακειμένου του ρήματος από το οποίο παράγονται.

• Οι πιο συνηθισμένες καταλήξεις των επιθέτων αυτών είναι:

-ας φεύγω: φυγός (: ὁ φεύγων)

-ης φαίνομαι: άφανής (: ὁ μή φαινόμενος)

-ός λείπω: λοιπός (: ὁ ὑπολειπόμενος)

- νός στίλβω: (στιλβνός): στιλπνός (: ὁ στίλβων)
- ανός στέγω: στεγανός (: ὁ στέγων = αυτός που καλύπτει)
- ρός λάμπω: λαμπρός (: ὁ λάμπων)
- ερός θάλλω: θαλερός (: ὁ θάλλων)

4. Επίθετα που σημαίνουν αυτόν που έχει κλίση, ικανότητα ή επιτηδειότητα σ' εκείνο που σημαίνει το ρήμα από το οποίο παράγονται.

- Οι πιο συνηθισμένες καταλήξεις των επιθέτων αυτών είναι:

- ικός ἄρχων: ἀρχικός (= ικανός να ἀρχει)
- τικός ἀμύνομαι: ἀμυντικός (= επιτήδειος να ἀμύνεται)
- ιμος μάχομαι: μάχιμος (= ικανός να μάχεται)
- μων ἐλεέω: ἐλεήμων (= αυτός που έχει κλίση να ἐλεεί)
- τήριος σῶζω: σωτήριος (= ο ικανός να σῶζει).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ

1. Με ποιες λέξεις του κειμένου 4 συγγενεύουν ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής;

λεξιπενία→ , μεστώνω→ , υπόλοιπο→
 σχέση→ , ἔλλειψη→ , ὄραση→ , φιλοξενία→

2. Να γράψετε από τους παρακάτω τύπους του κειμένου δύο (2) παράγωγες (απλές ή σύνθετες) της νέας ελληνικής.

ηγουμαι: 1. ...., 2. ....
 πλέοντες: 1. ...., 2. ....
 πόλιν: 1. ...., 2. ....

B. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ

1. Να βρείτε όλα τους συνηρημένους τύπους των ρημάτων σε εω-ω που συναντάμε στο κείμενο 4 και να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκονται.

2. ευπορώτεροι, μέγιστον: να γράψετε τα παραθετικά των επιθέτων. (διαβάστε την Ενότητα 2-παραθετικά επιθέτων)

3. την πόλιν, τον βίον, τοις Ἕλλησιν: να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις (γενική, δοτική, αιτιατική) των ουσιαστικών και στους δύο αριθμούς.

Γ. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Τις ερωτήσεις 1, 2 και 3 στη σελ. 32 του σχολικού βιβλίου. (Οι απαντήσεις να δοθούν στο τετράδιο)

Καλό διάβασμα!